

עמ"ת 37852/03/22 - מדינת ישראל נגד נפתלי הירץ יגלניק

בית המשפט המחוזי בירושלים

עמ"ת 37852-03-22 נ' (עציר)

17.3.2022

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר

מדינת ישראל

העוררת

נגד

נפתלי הירץ יגלניק (עציר)

המשיב

באת-כוח העוררת: עו"ד דניאל לוין-בוטביה

עו"ד ארז בר-צבי

בא-כוח המשיב:

החלטה

ערר המדינה על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופט א' ביאלין) בתיק מ"ת (שלום ירושלים) 35851-01-22 מיום 16.3.2022, שלפיה הוחלט על שחרור המשיב למעצר בית בבית אמו, תוך קביעת מפקחים וערבויות.

רקע - כתב האישום, החלטות קודמות ועיקרי התסקירים מטעם שירות המבחן

2. נגד המשיב, יליד שנת 1999 (כבן 23), הוגשו ביום 17.1.2022 כתב אישום ובקשה למעצר עד תום ההליכים. על-פי כתב האישום, הוא הואשם במסגרת שלושה פרטי אישום בשלוש עבירות של סחר בסם מסוכן (לפי סעיפים 13 ו-19א בפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ד-1973 (להלן - **הפקודה**)), שעניין מכירת סמים מסוג LSD (להלן - **הסם**) לסוכן משטרה. באישום הראשון נטען שביום 12.5.2021 מכר המשיב לסוכן 35 יחידות של הסם תמורת סך 1,800 ₪, באישום השני נטען שביום 8.6.2021 מכר המשיב לסוכן 49 יחידות של הסם תמורת סך 2,150 ₪ ובאישום השלישי נטען שביום 7.7.2021 מכר המשיב לסוכן 150 יחידות 5,250 ₪.

במסגרת כתב האישום אף התבקשה הכרזה כי המשיב הוא סוחר סמים (על-פי סעיף 36א בפקודה) וכן התבקש חילוט הכסף שנתפס (בסך 1,500 ₪) ורכב.

3. בדיון שהתקיים בבית המשפט קמא ביום 19.1.2022 קמא נקבע בהסכמת המשיב, כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת עובדות כתב האישום. כן נקבע כי העבירות שבהן מואשם המשיב מקימות עילת מעצר שעניינה המסוכנות שנשקפת מהמשיב. עם זאת נקבע, כי קודם לבחינת חלופת מעצר יגיש שירות המבחן תסקיר מעצר בעניינו קודם לדיון נוסף שנקבע ליום 21.2.2022.

בעקבות בקשת שירות המבחן לדחות את מועד הגשת התסקיר, קבע בית המשפט קמא בהחלטה מיום 15.2.2022 כי הגשתו תידחה וכי יוגש עד הדין שנדחה ליום 15.3.2022. על החלטה זו הגיש המשיב ערר אשר התקבל בהסכמה, תוך קביעה כי קודם לקבלת בקשת הארכה של שירות המבחן, על בית המשפט קמא לשמוע את עמדת המשיב (החלטת כבוד השופט א' סלע בעמ"ת (מחוזי ירושלים) 44001-02-22 מיום 20.2.2022). דיון כאמור התקיים בבית המשפט קמא ביום 24.2.2022 ובסופו נקבע כי התסקיר יוגש עד יום 2.3.2022 וכי הדין יתקיים ביום 3.3.2022.

4. בתסקיר שהוגש מטעם שירות המבחן ביום 1.3.2022 נאמר בתמצית, כי לא ניתן להורות על שחרור המשיב לחלופת מעצר וכי מבין המפקחים שהוצעו לשם השגחה על המשיב במעצר בית, רק אמו נמצאה מתאימה. לנוכח המסוכנות הנשקפת מהמשיב, הוסיף שירות המבחן כי לא ניתן להמליץ על שחרורו לחלופת מעצר רק בפיקוח אמו. בחלטה שניתנה בתום הדין מיום 3.3.2022, קבע בית המשפט קמא כי על שירות המבחן להגיש תסקיר משלים לקראת דיון נוסף שנקבע.

החלטת בית המשפט קמא נומקה בכך שמהתסקיר שהוגש עולה כי המשיב צורך סמים באופן מוגבר, הקשר בינו לבין אמו רופף למדי וכן כי **"מדובר במשיב שהנזקקות הטיפוליות בעניינו היא קריטית וחשובה וכי בלעדיה המסוכנות הנשקפת מהמשיב להישנות התנהגות עוברת חוק גבוהה"**. עוד הוסיף בית המשפט קמא, כי שמע את אמו של המשיב וכי לא ראה לנכון לפסול אותה מלשמש מפקחת למשיב אם ישוחרר למעצר בית. עם זאת נאמר בהחלטה, כי התרשמותו של בית המשפט קמא ממנה היא כהתרשמותו של שירות המבחן, שלפיה היא **"לא תוכל לבדה לשאת במלאכת הפיקוח, כך במיוחד לנוכח העובדה שהמשיב צורך סמים באופן אינטנסיבי, לרבות סוגי סמים שנחשבים לסמים קשים"**. עוד נקבע, כי המפקח הנוסף שהוצע בדיון לא נמצא מתאים ומכל מקום, **"שירות המבחן ציין בתסקירו שניתן לאיין את המסוכנות אם המשיב ישולב בהליך טיפולי מתאים, אלא שכל הנראה, בהעדר חלופה מתאימה, לא הוצגה תכנית טיפולית עבור המשיב"**.

לפיכך לנוכח העובדה שהעבירות שבהן הואשם המשיב מקימות עילת מעצר המצדיקה מעצר ממש, נקבע בהחלטת בית המשפט קמא כאמור, כי לא ניתן להורות על שחרורו לחלופת מעצר וכי על שירות המבחן להגיש תסקיר משלים. זאת לאחר שיבחן את המפקחים הנוספים המוצעים, את מידת התאמתם לפקח על המשיב ולאין את המסוכנות הנשקפת ממנו וכן, נקבע כי על שירות המבחן להידרש אל ה**"תכנית הטיפולית שבכוונתו לשלב את המשיב"**.

5. אף על ההחלטה מיום 3.3.2022 הגיש המשיב ערר (עמ"ת(מחוזי ירושלים) 8387-03-22), אשר נדחה בהחלטה מיום 3.6.2022. בהחלטתו קבע בית המשפט (כבוד השופט א' רומנוב), כי **"מהחלטת בית משפט קמא עולה, כי הפנייה החוזרת לשירות המבחן לא נעשתה רק על מנת ששירות המבחן יבחן את התאמתם של מפקחים נוספים שיוצעו, אלא גם, ואולי בעיקר, על מנת ששירות המבחן יתייחס לתכנית הטיפולית שבכוונתו לשלב את העורר. זאת לנוכח סברתו של בית המשפט שיש קשר בין תכנית טיפולית ראויה לבין מידת הסכנה הנשקפת מפני העורר, אם ישוחרר"**. בנסיבות אלו נקבע, כי שיקולי בית המשפט קמא היו נכונים **"ובעיקר השיקול בדבר הכנת תכנית טיפולית ראויה"** ולפיכך וכאמור, הערר נדחה.

6. בתסקיר המשלים מיום 13.3.2022 נאמר כי שירות המבחן מצא ששניים מבין ארבעת המפקחים שהוצעו

מתאימים לפקח על המשיב, אם ישוחרר למעצר בית. בעניין התכנית הטיפולית נאמר כי בכוונת שירות המבחן "לנסות ולשלב" את המשיב באחת הקבוצות לעצורי בית וזאת "ככל שיהיה מקום בשלב זה לקליטתו". בעניין מהות הקבוצות הוסבר, כי מדובר בקבוצות שנועדו להתמודדות עם משבר המעצר ובטיפול העוסק בהתמודדות עם מצבי סיכון. כן הומלץ על שילוב המשיב בבדיקות מעקב אחר שימוש בסמים. שירות המבחן הוסיף כי אם לא יתאפשר לשלב את המשיב באחת הקבוצות, הוא יופנה לטיפול בחטיבה לקידום נוער וצעירים מטעם עיריית ירושלים ובפיקוח שירות המבחן. מכל מקום הודגש, כי כפי שצוין בתסקיר הקודם, הערכת שירות המבחן היא כי "ללא שילוב... בטיפול מתאים, הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק דומה עלול להיות גבוה". בסיכום התסקיר הומלץ לשחרר את המשיב למעצר בית בבית אמו ובן זוגה בפיקוח מתמיד של אחד המפקחים, העמדתו בפיקוח קצין מבחן אשר במסגרתו יהיה בפגישות מעקב בבדיקות סמים וכן תיבחן התאמתו לשילוב בטיפול קבוצתי, אם יהיה מקום באחת הקבוצות.

7. בהחלטה מיום 16.3.2022, שבעניינה הוגש הערר הנדון, נקבע כי המשיב ישוחרר למעצר בבית אמו וכי יהיה נתון לפיקוחה ולפיקוחם של שני המפקחים שנמצאו מתאימים. עוד נקבע כי נאסר על הכנסת זרים לביתה של האם, נאסר על המשיב להשתמש בטלפון חכם, נאסר עליו לצרוך סמים ואלכוהול וכן כי עליו לעמוד בתכנית הטיפולית שהציע שירות המבחן. להבטחת תנאים אלו נקבע כי המשיב יפקיד 4,000 ₪, יחתום על ערבות עצמית בסך 40,000 ₪ וכן כי כל אחד מהמפקחים יחתום על ערבות בסך 20,000 ₪. כן ניתן צו פיקוח מעצרים למשך שישה חודשים.

טענות הצדדים

8. העוררת טוענת כי אין לאפשר את שחרור המשיב כאמור וכי יש להורות על מעצרו עד תום ההליכים נגדו. תמצית טענותיה הן כי מדובר במי שסחר בסמים בכמויות משמעותיות וכי עשה כן מביתו וכי לנוכח האמור בתסקירים מטעם שירות המבחן, שחרורו למעצר בית בבית אמו לא יכול לאיין את מסוכנותו. העוררת הצביעה על העובדות שעליהן עמד שירות המבחן בתסקירים, אשר מפאת צנעת הפרט לא יורחבו, אך בתמצית ייאמר כי משפחת המשיב מונה שניים-עשר ילדים אשר רובם טופלו באמצעות גורמי הרווחה וכי תפקודה של אמו של היה בעייתי מאד לאורך כל השנים. אף עולה כי האם לא עשתה דבר לנוכח הידרדרות המשיב וחברתו לנוער שוליים, כי הקשר שלו עם אמו רופף ומכל מקום, היא אינה דמות סמכותית עבורו. עוד טענה באת-כוח העוררת, כי מהתסקיר עולה כי המשיב נתון למצוקה כלכלית וכי מניעיו לעבירות היו העובדה שהוא עצמו צורך סמים וכן חובות כספיים. על רקע אלו טענה, כי אין להורות על שחרור המשיב לחלופת מעצר ומכל מקום, אין להורות על שחרור לחלופת מעצר שאינה הדוקה.

העוררת אף הצביעה על כך שלמרות העובדה שבהחלטות קודמות, כמפורט לעיל, נקבע פעם אחר פעם כי המשיב זקוק למסגרת טיפולית מתאימה, בפועל שירות המבחן לא הציע כל תכנית טיפולית מוגדרת. כל אשר נאמר הוא שישנה אפשרות לשילוב המשיב בתכנית טיפולית ואף זאת, רק אם ימצא מקום למשיב בקבוצות טיפוליות ואם לא ימצא, הוא יופנה לתכנית מטעם העירייה.

העוררת טענה אפוא, כי שחרור המשיב אל בית אמו לא יאין את המסוכנות הנשקפת ממנו וכי בכל מקרה, אמו אינה יכולה לשמש מפקחת עבורו. כך בייחוד לאחר שהוכיחה כי אינה כשירה לטיפול בילדיה ומטעם זה חלקם גדלו במשפחות אומנה ולאחר שאישרה כי לא עשתה דבר בעניין הידרדרות המשיב, שכאמור, החל לצרוך סמים. העוררת אף טענה כי

אין מקום לשחרור המשיב למעצר בית בסביבה שבה חי קודם למעצרו ובה עבר את העבירות שבהן הוא מואשם. לבסוף חזרה וטענה, כי הכלל בעניין עבירות סחר בסמים הוא כי יש להורות על מעצר, זולת אם נמצאת חלופת מעצר מתאימה. בנסיבות הנדונות טענה, כי לא ניתן לומר כי נמצאה חלופה מתאימה ולפיכך אין להורות על שחרור המשיב לחלופה שנקבעה.

9. בדיון שהתקיים לפניי היום טען בא-כוח המשיב כי יש לדחות את הערר ולהותיר את החלטת בית המשפט קמא על כנה. בטענותיו הלן על השימוש שעושה העוררת בדברי המשיב לשירות המבחן בדבר היותו צורך סמים. עוד טען, כי החלטת בית המשפט קמא היא החלטה נכונה, אשר ניתנה לאחר בחינה דקדקנית של חלופת המעצר שהוצעה וכי מבין מספר מפקחים שהוצעו ונבחנו באמצעות שירות המבחן, אושרו רק שניים. מכאן לטענתו, נלמדת הבדיקה הדקדקנית שעשה שירות המבחן. בכל מקרה המשיב יהיה נתון לפיקוח שירות המבחן מכוח צו פיקוח מעצרים ולפיכך טען, כי יש בתנאי השחרור שקבע בית המשפט קמא ובערבויות שנקבעו להבטחת אותם תנאים, כדי לאיין את מסוכנות המשיב.

דין והחלטה

10. לאחר עיון בשני התסקירים מטעם שירות המבחן ובכל ההחלטות שניתנו כמפורט לעיל ולאחר ששמעתי את באי-כוח הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי החלופה שנמצאה אינה חלופה מתאימה וכי אין בכוחה לאיין את מסוכנות המשיב.

כידוע וכפי שנקבע פעמים רבות, "העבירה המיוחסת לעורר מקימה עילת מעצר לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות איפה - מעצרים), תשנ"ו - 1996. הכלל הנוהג בעבירה של סחר בסמים הוא כי כלל חלופת מעצר אינה מספקת להפגת המסוכנות הנשקפת ממי שנאשם בעבירה זו. בבסיס תפיסה זו מצויה פגיעתם הרעה של הסמים בחברה, בבחינת חולי המאכל את יסודותיה, העובדה שמאבק יעיל בסמים מחייב את גדיעת שרשרת הפצת הסם ובעיקר העובדה שהסחר בסמים יכול להתבצע גם כאשר הנאשם מצוי בחלופת מעצר, וגם כאשר חופש התנועה שלו הוגבל (בש"פ 6463/09 איליה נ' מדינת ישראל (26.8.09)). שחרור לחלופת מעצר ייתכן אפוא במקרים אלה רק בהתקיים נסיבות חריגות ויוצאות דופן" (בש"פ 8800/10 אלטלאקה נ' מדינת ישראל (14.12.2010), כבוד השופט ע' ארבל, פסקה 8 (להלן - עניין אלטלאקה)).

11. כפי שטענה העוררת בצדק, מתסקיר שירות המבחן עולה תמונה קשה ועגומה של בחור צעיר אשר גדל במשפחה אשר טופלה באמצעות גורמי הרווחה ואשר חי באופן תלוש מביתו ומהוריו ובייחוד מאביו. מגיל צעיר מאד הוא מתרועע עם חברה שולית ואף התקיים מקיבוץ נדבות. לפני מספר שנים החל לצרוך סמים וחרף גילו הצעיר, החל לצבור חובות. את עבירות הסחר בסמים בהיקפים משמעותיים, שבהן הואשם ואשר לא הייתה מחלוקת בדבר ראיות לכאורה להוכחתן, הוא עבר על רקע נתונים אלו.

בנסיבות אלו וכפי שטענה באת-כוח העוררת, החלופה שנקבעה בהחלטת בית המשפט קמא בעניינו של המשיב, אינה

מתאימה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מממנו וזאת משלושה טעמים עיקריים:

האחד, למרות שורה של החלטות שעמדו על חשיבות תכנית טיפולית למשיב, לא הוצעה כל תכנית טיפולית לגביו. כל אשר נאמר בתסקיר האחרון הוא כי ישנה כוונה לשלבו בתכנית טיפולית מטעם שירות המבחן וכי הדבר מותנה בכך שיימצא מקום עבורו באותן קבוצות. אם לא יימצא מקום, הוא יופנה לתכנית מטעם העירייה בפיקוח שירות המבחן. בכל מקרה, אף לא דובר בתכנית טיפולית שנועדה לצרכני סמים. בנסיבות אלו ולנוכח החשיבות הרבה שייחס שירות המבחן להשתלבות המשיב בתכנית טיפולית ולאחר שנקבע במספר החלטות, כמפורט לעיל, כי כל חלופת מעצר צריכה לכלול תכנית טיפולית של ממש, אין מנוס מקביעה כי בהיעדר תכנית טיפולית מוגדרת, אין כלל מקום לשקול את החלופה שהוצעה.

השני, לאחר קריאת שני התסקירים מטעם שירות המבחן, אין מנוס מהמסקנה כי אמו של המשיב כלל אינה מתאימה לשמש מפקחת ובוודאי שאינה יכולה לשמש מפקחת עיקרית. מפאת צנעת הפרט לא הרחבנו באמור בתסקירים בעניינה, אך לנוכח האמור בהם על אודותיה, מסקנת שירות המבחן כי היא יכולה לשמש מפקחת למשיב, היא במקרה הטוב תמוהה מאד.

השלישי, לא רק שספק רב אם מעצר בית בבית אמו של המשיב מתאים לאיין מסוכנות המשיב, אלא שלנוכח מיקום ביתה ברחוב מאה שערים סמוך למקום שבו נעברו העבירות, כתובת זו אינה יכולה להתאים לחלופת מעצר בעניינו של המשיב. כאמור בעניין **אלטלאקה**, "**הסחר בסמים יכול להתבצע גם כאשר הנאשם מצוי בחלופת מעצר, וגם כאשר חופש התנועה שלו הוגבל**". בנסיבות אלו, על מקום מעצר הבית להבטיח כי המשיב לא יכול להמשיך לעבור את העבירות שהובילו למעצרו.

נסיבותיו של המשיב מחייבות אפוא, חלופת מעצר הדוקה ביותר, מרוחקת ממקום העבירות ומלווה בתכנית טיפולית מוגדרת ורצינית.

12. העובדה שלמשיב אין הרשעות קודמות, אף אינה בהכרח משנה ממסקנה זו. כפי שנקבע בעניין זה, סחר בסמים מקים חזקת מסוכנות המצדיקה מעצר, אפילו המשיב נעדר הרשעות קודמות וכי חלופת מעצר אפשרית רק בנסיבות חריגות:

"כידוע, עבירות סמים מן הסוג המיוחס למשיב הן עבירות המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי הוראות חוק המעצרים, אשר לא ניתן לאיין באמצעות חלופת מעצר אלא במקרים חריגים.

משכך, נקבע כי על דרך הכלל, יורה בית המשפט על מעצר נאשם בעבירות של סחר והפצת סמים עד תום ההליכים המשפטיים נגדו מאחורי סורג ובריה, ואילו מעצר בפיקוח אלקטרוני או שחרור לחלופת מעצר ייתכנו רק במקרים חריגים ויוצאי דופן (...).

יודגש, כי הלכה זו שרירה וקיימת גם כאשר מדובר בנאשם שהינו צעיר הנעדר עבר פלילי (...)"
(בש"פ 6115/19 מדינת ישראל נ' שלומי בן אבו (24.9.2019), כבוד השופט י' אלרון, פסקה 12 והפסיקה שם).

13. לבסוף, הגם שבדרך כלל ישנה נטייה לאמץ את המלצת שירות המבחן, כפי שנקבע לא אחת, ניתן לסטות מהמלצתו אם מכלול הנסיבות מצדיקות שלא לפעול על-פי אותה המלצה (ראו למשל: בש"פ 1560/18 מדינת ישראל נ' בן ציון (22.2.2018), כבוד השופט י' אלרון, פסקה 12 והפסיקה שם). שכן, **"הלכה היא כי תסקיר המעצר בא לסייע לבית המשפט בבואו לשקול חלופת מעצר אפשרית, אך אין בו כדי להחליף את שיקול דעתו"** (בש"פ 6115/19 מדינת ישראל נ' בן אבו (24.9.2019), כבוד השופט י' אלרון, פסקה 14 והפסיקה שם).

14. מכל הטעמים האמורים, ערר המדינה מתקבל ובהתאם לכך, החלטת בית המשפט קמא מיום 16.3.2022 מבוטלת.

המשיב יוכל להציע חלופת מעצר אחרת אשר תיבחן באמצעות שירות המבחן ובלבד שתכלול תכנית טיפולית מוגדרת שתעסוק גם בנושא צריכת הסמים של המשיב. כמו כן, על חלופה זו להיות במקום מרוחק מהסביבה שבה על-פי הנטען, העבירות נעברו וכן עליה להיות מלווה בפיקוח הדוק ומתאים.

15. בהסכמת הצדדים, החלטה זו ניתנת בהיעדרם.

המזכירות תמציא את ההחלטה אל באי-כוח הצדדים, שב"ס ושירות המבחן.

שב"ס יאפשר למשיב שיחת טלפון שבה יסביר לו בא-כוחו את משמעות ההחלטה.

ניתנה היום, י"ד באדר ב' התשפ"ב, 17 במרץ 2022, בהיעדר הצדדים.

תמר בר-אשר,
שופטת